

# Sustainable Tourism and Duality of Nature and Sports; Compilation of Tourism Development Strategies in Kermanshah Province

Mehrnaz Molavi<sup>1\*</sup>, Amir Hosein Azimpour<sup>2</sup>

Received: 2024/02/17

Revised: 2024/04/19

Accepted: 2024/05/25

Published: 2025/01/04

## Highlights

- Kermanshah boasts significant opportunities for natural-sports tourism with its diverse landscapes, four-season climate, and activities like mountaineering and aerial sports, contributing to economic growth.
- Tourism development in Kermanshah is hindered by poor infrastructure and weak coordination among stakeholders, requiring revised planning and better inter-agency collaboration.
- The top priority is enhancing public services in sports tourism hubs through government coordination and expert involvement.

## Extended Abstract

### Introduction

Tourism has become one of the broadest and most vibrant industrial systems of the modern era, significantly impacting societies, economies, and environments. Its development has introduced transformative changes on a global scale, serving as a major driver of economic growth and cultural exchange. For regions like Kermanshah in Iran, endowed with rich natural landscapes and cultural heritage, tourism represents a critical opportunity to foster sustainable economic development and local empowerment.

Kermanshah province, with its diverse natural features ranging from mountains to semi-arid plains, offers abundant potential for nature-sports tourism. This unique tourism form combines recreational activities like hiking, mountaineering, and aerial sports with the exploration of natural landscapes. By leveraging its geographic advantages and cultural richness, Kermanshah can position itself as a destination that integrates excitement, adventure, and environmental appreciation.

This study investigates the natural and sports tourism capabilities of Kermanshah, identifies its strengths and limitations, and proposes strategic solutions to optimize these potentials. Utilizing mixed research methods, the study aims to provide actionable strategies tailored to local conditions, highlighting the role of both government and private stakeholders in achieving sustainable tourism development.

### Theoretical Framework

The theoretical underpinnings of this research are rooted in sustainable tourism principles, which emphasize the need to balance economic, environmental, and social considerations. Nature-sports tourism aligns closely with these goals, offering opportunities for recreation and economic growth while promoting environmental conservation and community involvement.

Sustainable tourism in Kermanshah must consider the dualities of environmental fragility and economic potential. With its scenic landscapes and historical attractions, the province has the foundation for creating unique tourism experiences. However, developing these opportunities requires careful planning to avoid overexploitation of natural resources and to ensure equitable benefits for local communities.

The study employs strategic tools such as the SWOT framework to assess internal and external factors influencing tourism development and the QSPM for prioritizing strategies. These methodologies allow for a structured analysis of

<sup>1</sup> \*Assistant Professor, Department of Urban Planning, Faculty of Architecture and Art, Guilan University, Rasht, Iran; Corresponding Author, [Email: Mehrnaz.molavi@gmail.com](mailto:Mehrnaz.molavi@gmail.com)

<sup>2</sup> M.Sc. in Urban Planning, Department of Urban Planning, Faculty of Architecture and Art, Guilan University, Rasht, Iran.

Kermanshah's tourism sector, offering insights into how its strengths can be leveraged while addressing existing weaknesses and mitigating threats.

### Methodology

This research adopts a mixed-methods approach, combining qualitative and quantitative techniques to develop a comprehensive understanding of the challenges and opportunities in Kermanshah's tourism sector. The study is applied and exploratory in nature, with data collected through library research, field surveys, and expert consultations.

Key steps in the research process include:

- **Data Collection:** Information was gathered from a diverse group of stakeholders, including university academics, local government officials, and tourism professionals, using the snowball sampling method.
- **Internal and External Factor Evaluation:** SWOT analysis was used to identify and assess the strengths, weaknesses, opportunities, and threats relevant to nature-sports tourism in the province.
- **Strategy Formulation:** The identified factors were used to develop strategies categorized as aggressive, conservative, competitive, or defensive.
- **Prioritization:** The QSPM was employed to rank strategies based on their attractiveness and feasibility, with input from 22 experts representing various domains of tourism development.

### Results & Discussion

The research findings reveal that Kermanshah possesses exceptional potential for developing nature-sports tourism, yet it faces significant barriers that need to be addressed strategically. Below is a detailed analysis of the results and their implications:

#### Strengths

Kermanshah is endowed with diverse natural attractions, including mountainous landscapes, rivers, and a four-season climate, making it an ideal destination for a variety of sports and outdoor activities. Key strengths include:

- **Diverse Natural Resources:** The province offers a range of attractions suitable for activities such as hiking, mountaineering, rock climbing, and water sports. Additionally, seasonal migrations of nomadic communities add a unique cultural element to tourism.
- **Cultural and Historical Richness:** In addition to its natural appeal, Kermanshah boasts significant historical and cultural landmarks, such as ancient sites and local traditions, that can enrich the visitor experience.
- **Local Support and Expertise:** The local population exhibits a positive attitude toward tourism and sports development. The availability of skilled nature enthusiasts and athletes can further support tourism initiatives.

#### Weaknesses

Despite its natural advantages, Kermanshah struggles with several internal challenges that hinder its ability to capitalize on its potential.

- **Lack of Infrastructure:** The absence of sufficient accommodations, healthcare facilities, and transportation networks near key tourist sites discourages visitor engagement.
- **Institutional Gaps:** Limited coordination among stakeholders, including government bodies and private sector operators, has led to inefficiencies in tourism planning and management.
- **Inadequate Marketing:** The province has not fully utilized modern tools like social media and global advertising platforms to attract international tourists.

#### Opportunities

The global rise in interest in adventure and nature-based tourism provides Kermanshah with a unique opportunity to attract both domestic and international visitors.

- **Growing Tourism Demand:** Increasing disposable incomes and leisure time among the global middle class have spurred demand for niche tourism experiences like hiking, aerial sports, and cultural tourism.
- **Cross-Border Accessibility:** Kermanshah's geographic proximity to Iraq and its connectivity through air, rail, and road networks present opportunities for attracting regional tourists.
- **Policy Support:** The increasing focus of the Iranian government on tourism as a key economic sector and the introduction of policies to incentivize private investment can help drive growth in the province.

### Threats

The external environment poses significant risks to the sustainable development of tourism in Kermanshah.

- **Environmental Concerns:** Unregulated tourism activities and real estate development have led to deforestation and environmental degradation in several parts of the province.
- **Political and Economic Instability:** Sanctions, currency fluctuations, and unfavorable geopolitical conditions have deterred foreign investment and affected the province's economic viability.
- **Competitive Pressures:** Neighboring regions with similar natural and cultural offerings have implemented aggressive marketing and development strategies, creating competition for tourists.

### Strategic Directions

Based on the SWOT analysis, Kermanshah falls within the defensive strategy quadrant of the IE (Internal-External) matrix. This suggests that immediate efforts should focus on overcoming weaknesses and mitigating threats. The QSPM analysis prioritizes the following strategies:

- **Enhanced Public Services:** Establish coordination among government agencies and event organizers to improve infrastructure and services at tourist sites, particularly for aerial sports hubs.
- **Investment in Infrastructure:** Develop accommodations, healthcare facilities, and recreational centers to ensure a comfortable and safe experience for visitors.
- **Community Engagement:** Train local stakeholders, including tour operators and community members, to provide high-quality and authentic experiences for tourists.
- **Digital Promotion:** Use modern technologies and platforms to showcase Kermanshah's unique offerings and attract international and regional audiences.

### Conclusion

The study underscores the immense potential of Kermanshah as a destination for nature-sports tourism, which, if harnessed effectively, can significantly contribute to the province's economic development and cultural preservation. However, realizing this potential requires overcoming fundamental challenges related to infrastructure, stakeholder coordination, and environmental sustainability.

- **Infrastructure Development:** Kermanshah must prioritize the development of essential facilities such as roads, accommodations, and recreational amenities. These investments will not only enhance tourist satisfaction but also enable the province to host events and activities that attract larger audiences.
- **Sustainable Tourism Practices:** Environmental preservation must be at the heart of tourism strategies to ensure the long-term viability of the province's natural resources. This includes implementing regulations to protect ecosystems, promote sustainable practices, and manage tourist numbers in sensitive areas.
- **Policy and Governance:** Stronger collaboration between government bodies, private enterprises, and local communities is critical. Policies that support private investment, incentivize innovation, and facilitate stakeholder engagement will play a key role in overcoming existing barriers.
- **Capacity Building and Training:** By leveraging the expertise of local communities and providing targeted training programs, Kermanshah can create a skilled workforce capable of delivering high-quality services and authentic experiences.
- **Leveraging Opportunities:** Kermanshah's strategic location and rich cultural heritage position it well to capitalize on regional and international tourism trends. Through strategic marketing and partnerships, the province can build a strong brand identity and attract diverse tourist segments.


In conclusion, Kermanshah has the potential to become a leading hub for nature-sports tourism in Iran. However, achieving this vision requires a well-coordinated and multi-dimensional approach that addresses both immediate challenges and long-term sustainability. The strategies proposed in this study provide a roadmap for stakeholders to work collectively toward unlocking the province's tourism potential while ensuring socio-economic benefits for local communities and preserving its unique environmental and cultural heritage.

### Keywords

Kermanshah, Natural-Sports Tourism, Strategic Planning, SWOT, QSPM.

Citation:

Molavi, M., Azimpour, A. H. (2025). Sustainable Tourism and Duality of Nature and Sports; Compilation of Tourism Development Strategies in Kermanshah Province. *Journal of Urban Sustainable Development*, 5 (17), 1-19.

 DOI: <https://doi.org/10.22034/usd.2024.2023176.1214>

 DOR: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.27170128.1403.5.17.1.5>

URL: [https://usdjournals.daneshpajooan.ac.ir/article\\_720967.html?lang=en](https://usdjournals.daneshpajooan.ac.ir/article_720967.html?lang=en)



Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajooan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)



## گردشگری پایدار و دوگانه طبیعت و ورزش؛ تدوین راهبردهای توسعه گردشگری استان کرمانشاه

مهرناز مولوی<sup>۱\*</sup>، امیرحسین عظیم پور<sup>۲</sup>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۸ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۱/۳۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۰۵ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵

**چکیده:** امروزه، با شتابی که تاریخ شاهد آن نبوده است، گردشگری به یکی از عریض ترین و رنگین ترین نظام های صنعتی بدل شده و در مسیری دوربرد و راهبردی، به ایجاد تغییرات شگرف اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی همت گماشته است. ویژگی های طبیعی استان کرمانشاه حاکی از ظرفیتی سرشار است. گردشگری می تواند در قامت یک قوام بخش در عرصه فرهنگی و اجتماعی درخشیده تا با آمیزه ای از فرهنگ، هیجان و فعالیت های ورزشی، گردشگران و سرمایه را به سوی استان رهنمون سازد. این پژوهش ضمن در نظر گیری رونق اقتصاد و فرصت های شغلی جامعه محلی، مشخص می کند که توانایی ها و محدودیت های توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه چیست؟ و به دنبال این هدف است که راهبردهای توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه را ارائه دهد و مؤثرترین آن ها جهت نیل به هدف را شناسایی کند. پژوهش حاضر به جهت روش آمیخته، از جهت هدف توسعه ای - کاربردی، از لحاظ ماهیت پیمایشی - اکتشافی و به لحاظ زمان مقطعی است. به منظور جمع آوری داده ها از روش های کتابخانه ای و پیمایشی و جهت تحلیل داده ها از دو روش SWOT و QSPM و برای نمونه گیری از روش گلوله برفی استفاده شد. نتیجه یافته های پژوهش نشان دهنده موقعیت گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه در بخش راهبردهای بازنگری یا تدافعی (WT) است و بر این اساس «ایجاد هماهنگی بین نهادهای مختلف دولت و برگزار کنندگان رویدادهای ورزشی جهت ارتقا کیفیت خدمات عمومی در مکان های گردشگری ورزشی به ویژه مراکز ورزش های هوایی» در اولویت نخست و «بازبینی دولت در برنامه ریزی و حمایت از بخش خصوصی...» و «حمایت دولت از توسعه متقابل گردشگری و ورزش با برگزاری دوره های آموزشی...» و «آموزش و استفاده از کارشناسان در نهادها و ادارات مرتبط با گردشگری...» در اولویت های بعد قرار گرفتند.

**واژگان کلیدی:** برنامه ریزی راهبردی، کرمانشاه، گردشگری طبیعی - ورزشی، SWOT، QSPM.

<sup>۱</sup> استادیار، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، رشت، ایران؛ نویسنده مسئول: [mehrnaz.molavi@gmail.com](mailto:mehrnaz.molavi@gmail.com)

<sup>۲</sup> دانش آموخته کارشناسی ارشد، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

## ۱- مقدمه و بیان مسئله

انسان از آغاز پیدایش خویش بر خاک، همواره با سفر هم‌آوا بوده است؛ سفرهایی که در ابتدا از سر نیاز به آب و غذا، امنیت و یافتن منابع نو آغاز شد؛ اما به مرور، با برآورده شدن این خواست‌های بنیادین، سفر از کالبد صرف اکتشاف و به دست آوردن، به انگیزه‌های والاتری چون تفریح و لذت‌بخشی بالید. در این میان، ساخت ابزارهای نو برای جابه‌جایی، از خلق چرخ تا بدیع‌ترین فناوری‌های حمل‌ونقل، میدان دید بشر را وسیع‌تر کرد. در واقع به او این امکان را بخشید تا با تمام نقاط جهان پیوند خورده و از سرزمینی به سرزمین دیگر گام نهد. در این افق، گردشگری، به‌مثابه فعالیتی جامع، با انباشته‌ای از خدمات و ساختارها در بطن شهرها شکل گرفت که واحدهای گوناگونی از جمله حمل‌ونقل، استراحتگاه‌ها، سرو خوراک و فرصت‌های خرید و تفریح برای سیاحانی که دور از دیار خویش هستند را شامل می‌شود. توسعه اقتصادی، افزایش اوقات فراغت و توسعه شبکه‌های حمل‌ونقل سریع و ارزان، همگی وضعیتی را پدید آوردند که منجر به رشد بازاریابی در بخش گردشگری شد (پاپلی یزدی و سقایی، ۱۳۸۸).

امروزه با شتابی که تاریخ شاهد آن نبوده است، گردشگری به یکی از گسترده‌ترین نظام‌های صنعتی بدل شده و در مسیری دوربرد و راهبردی، به ایجاد تغییرات شگرف اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی همت گماشته است. این صنعت، در جایگاه موتور محرکه اقتصاد جهانی، به سودآوری ارزی و اشتغال‌زایی چشمگیر پرداخته و در توسعه زیربناها نقش آفرینی می‌کند. در این میان شهرها به بستری برای جنگ اقتصاد گردشگری بدل گشته‌اند. ایران، با عنایت به موقعیت جغرافیایی، تاریخی و فرهنگی کشور می‌تواند به یکی از قطب‌های گردشگری جهان تبدیل گردد (محلانی، ۱۳۹۳). با این حال، در حال حاضر سهم این سرزمین از منافع گردشگری، ناچیز است و لازم است که با بصیرت فراوان و از طریق تدبیر راهبردهای مدون و سنجیده، در این صنعت جای پای استوار یابد (امین‌رستم کلایی و همکاران، ۱۳۹۸).

رشد گردشگری، مهیج و غنی، به‌ویژه در اقتصادهای درحال توسعه که با نوسانات ارزی و اقتصادی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ایران، با تکیه بر جاذبه‌های فراوان در گستره انواع گردشگری، مسیر بکری را در این صنعت می‌بیند. مسیری که می‌توان با برنامه‌ریزی دقیق و اندیشه‌ورزی در بستر توسعه زیرساخت‌های گردشگری به پیشبرد این صنعت در خدمت توسعه پایدار و همه‌جانبه اندیشید (علی‌بیگی و سپید نامه، ۱۳۹۸). استان کرمانشاه بر اساس نتایج آمارگیری نیروی کار در پاییز ۱۴۰۲ با برآورد نقطه‌ای نرخ بیکاری ۱۱/۲ درصد پنجمین استان کشور از حیث بیکاری در جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر است (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۲). تنوع طبیعی و ویژگی‌های جغرافیایی دربرگیرنده مناطق کوهستانی تا مناطق گرم و خشک و بیابانی حاکی از ظرفیت گردشگری بالای استان است.

پژوهش حاضر با نگاهی کاوشگرانه به استان کرمانشاه و با تأکید بر توانایی‌های وافر گردشگری طبیعی - ورزشی آن، به دنبال ایجاد زمینه‌های مشتاقانه برای رونق بخشی به اقتصاد و فراهم آوردن فرصت‌های شغلی برای جامعه است. در این راستا، گردشگری نه تنها در قامت یک شغل که به‌عنوان یک قوام‌بخش در عرصه فرهنگی و اجتماعی درخشیده و راهی به سوی توسعه همه‌گیر و پیوسته را می‌شکافد. در واقع این مطالعه به تدوین تدابیری می‌پردازد که به سازمان‌دهی و بهینه‌سازی گردشگری کمک رسانده تا با آمیزه‌ای از بستر طبیعی و فعالیت‌های ورزشی، گردشگران را به سوی این منطقه رهنمون سازد. با این حال، مشخص است که مسیر توسعه گردشگری در کرمانشاه به موازات حل چالش‌های عمیق‌تر اقتصادی و اجتماعی و دیدگاهی چندجانبه و همه‌جانبه در تمامی بخش‌ها پیموده می‌شود. این پژوهش مشخص می‌کند که توانایی‌ها و محدودیت‌های توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه چیست؟ و راهبردهای توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه را جهت نیل به هدف را شناسایی و ارائه می‌کند.

## ۲- پیشینه پژوهش

پژوهش‌های متعددی در ارتباط مستقیم و نسبی با موضوع حاضر به لحاظ هدف و روش صورت گرفته است. پژوهشی باهدف ارزیابی چالش‌ها و راهبردهای توسعه گردشگری شهری اهواز با روش آمیخته و الگوی QSPM - SWOT، راهبردهای «جذب سرمایه بخش خصوصی جهت حفظ و نگهداری جاذبه‌های گردشگری»، «بهبود حفاظت از جاذبه‌های گردشگری از طریق همکاری‌های بین‌سازمانی» و «ارتقای سهم اهواز از بازار گردشگری داخلی و خارجی با بهبود کیفیت جاذبه‌های گردشگری، ابزارهای الکترونیکی و تبلیغاتی» را در صدر اولویت‌ها شناسایی کرد (راهدار، ۱۴۰۳).

در پژوهشی دیگر با عنوان «تحلیل مدیریت گردشگری خلاق شهر زاهدان با الگوی QSPM» با استفاده روش آمیخته و الگوی SOWT و QSPM، راهبرد «ایجاد مکان‌های فرهنگی و هنری برای عرضه محصولات خلاق فرهنگی» را در اولویت و «اجرای طرح امکان‌سنجی گردشگری در شهر زاهدان»، «هماهنگ‌سازی ساختن سازمان‌های متولی گردشگری و دیگر سازمان‌ها» و «آموزش شهروندان و مطلع ساختن آن‌ها از چگونگی برخورد با گردشگران» را در جایگاه‌های بعدی نمایان ساختند (مولوی و همکاران، ۱۴۰۲). همچنین در پژوهشی با عنوان «برنامه‌ریزی توسعه گردشگری پایدار شهر مراغه بر اساس فن سوات» با استفاده از روش آمیخته و دلفی به ارائه راهبردها پرداخته شد که نتایج بیانگر رقابتی/تهاجمی بودن راهبردها و وجود آثار تاریخی و باستانی غنی به‌عنوان مهم‌ترین نقطه قوت توسعه گردشگری مراغه است. همچنین نامناسب بودن زیرساخت‌های محیطی کالبدی به‌عنوان مهم‌ترین نقطه‌ضعف شناسایی شد (قهرمان و همکاران، ۱۴۰۲).

در پژوهش‌های پیرامون مطالعات استان کرمانشاه، جهت رتبه‌بندی زمینه‌های بوم‌گردی، گردشگری تاریخی و انسان‌ساخت جهت توسعه پایدار منطقه‌ای کرمانشاه با استفاده از روش کمی و آزمون تحلیل عاملی دریافتند که وضع گردشگری انسان‌ساخت استان به‌جز در شهر کرمانشاه

نامطلوب است. در بخش گردشگری تاریخی اختلاف معناداری میان شهرستان کرمانشاه در رده نخست و ثلاث باباجانی در رده آخر وجود دارد. شاخص گردشگری طبیعی برای تمامی شهرها به‌استثنای سرپل ذهاب، قصر شیرین، اسلام‌آباد غرب و سنقر در وضع مطلوبی قرار دارد. (فیض‌اله‌پور و همکاران، ۱۴۰۱). علاوه بر این در پژوهشی دیگر جهت «بررسی عوامل راهبردی مدیریت گردشگری روستایی با استفاده از الگوی QSPM - SWOT در استان کرمانشاه» با استفاده از جامعه آماری خبرگان، به شناسایی عوامل تأثیرگذار بر مدیریت گردشگری روستایی استان پرداخته شد. از میان راهبردهای چهارگانه توسعه گردشگری روستایی، راهبردهای تهاجمی مناسب‌ترین راهبرد است. بنا بر نتایج از میان راهبرد اصلی شناسایی‌شده، راهبرد بازنگری در اولویت است (رضایی و جلیلیان، ۱۳۹۸).

در نگاه به عرصه جهانی، پژوهشی با بررسی توسعه پایدار گردشگری مبتنی بر طبیعت در الجزایر با استفاده از پرسش‌نامه و روش دلفی پرداخته و با بررسی ویژگی مکان و فرهنگ‌های محلی نمایان ساخت که مناطق کوهستانی با توجه به ویژگی‌های منحصر آن‌یک کانون جاذبه برای بازدیدکنندگان است. ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی همراه با توجه مضاعف به مشارکت مردم محلی، به ترتیب در اولویت و مطلوبیت برای توسعه گردشگری پایدار مناطق کوهستانی قرار گرفتند (Khalfallah, 2023). پژوهشی دیگر جهت ارزیابی گردشگری روستایی مبتنی بر بوم‌گردی در اوکراین با استفاده از داده‌های اسنادی دریافت که تعامل گردشگران با طبیعت از طریق استفاده پایدار از منابع، تمرکز تجاری بر حمایت از زیست‌بوم سالم، مناطق تعامل فعال با جمعیت محلی، تأکید بر بهبود کیفیت زندگی جوامع محلی، افزایش آگاهی و جذب سرمایه برای استفاده پایدار به‌عنوان ویژگی‌های هدف و اقدامات حفاظت از محیط‌زیست در اولویت است (Kotsiuk et al., 2023).

همچنین به جهت بررسی تأثیر اراضی و منابع طبیعی پیرامون شهرها در گردشگری پایدار لهستان، با استفاده از

### ۳- مبانی نظری پژوهش

#### ۳-۱- گردشگری و بازتعریفی جدید

تاریخ گردشگری، سیر تکاملی از یک ضرورت بقا به یک نیروی اقتصادی و اجتماعی روزآمد را نشان می‌دهد (Kumar, 2018). این صنعت در ایران، با توجه به میراث فرهنگی غنی، تحت تأثیر موقعیت جغرافیایی و ارزش‌های اجتماعی به خصوص در دوران صفوی و پهلوی اول گسترش یافت (محلانی، ۱۳۹۳، کاظمی، ۱۳۸۵). درک علوم مرتبط با انسان‌شناسی مانند گردشگری از «جامعه‌شناسی، جغرافیا، تاریخ، علوم سیاسی، انگاره انتقادی و مطالعات فرهنگی بین‌رشته‌ای» برای درک مطالب حوزه خود استفاده می‌کند (Leite & Graburn, 2009). این تکامل در نحوه مطالعه گردشگری بر لزوم حرکتی فراتر از پارادایم تأثیر و در نظر گرفتن تخصیص خلاقانه و اختراعات فرهنگی در بستر گردشگری تأکید می‌کند. فرهنگ، قومیت، هویت، تغییر، میراث، تحرک، نیروی کار، تجارت، مهمان‌نوازی، صمیمیت، توسعه و محیط‌زیست از جمله مفاهیم و حوزه‌هایی هستند که به‌طور فزاینده‌ای تحت تأثیر گردشگری قرار گرفته و تغییر می‌کنند (Simoni, 2020).

از سوی دیگر، امروزه درک شیوه‌های گردشگری و نقش تشریفات در ایجاد واکنش‌های احساسی پیرامون آن حائز اهمیت است (Bargeman & Richards, 2020)؛ بنابراین گردشگری، به‌عنوان یک مفهوم وسیع و تعامل‌پذیر تعریف می‌شود که تأثیرات گسترده‌ای بر جامعه و محیط طبیعی داشته و به تدریج باید در جهت بهبود تدابیر و تعاملات اجتماعی و اقتصادی گام بردارد. این دیدگاه‌ها با بازتعریف گردشگری به‌عنوان یک موضوع و ابزار، به‌ویژه در زمینه برنامه‌ریزی شهری و روستایی گسترش یافته و فرانسه یکی از پیشروها در این خصوص بوده است (Sicart, 2016).

#### ۳-۲- گردشگری طبیعی - ورزشی

واضح است که جوامع توسعه می‌یابند، اقتصادها بالغ می‌شوند، مردم با بهبود سبک زندگی عمر طولانی‌تری خواهند داشت و اوقات فراغت بیشتری دارند که گردشگری

داده‌های ثانویه پژوهشی انجام شد. نتایج بررسی‌ها حاکی از امکان استفاده از ذخایر طبیعی منتخب شهرها برای توسعه اشکال پایدار گردشگری فعال به‌ویژه پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری، آموزشی و فعالیت‌های تفریحی روزانه ساکنان شهرها است. همچنین نقاط شناسایی شده با برنامه‌ریزی مناسب گردشگری زیست‌بوم محور توانایی تبدیل به یک مقصد محبوب در بین گردشگران زیست‌بوم را دارد (Gonia & Thöle, 2022). در پژوهشی دیگر جهت توسعه نوآورانه گردشگری پایدار و اشتغال‌زایی از طریق رویدادهای ورزشی بر اساس روش کمی دریافتند که توسعه پایدار گردشگری از طریق ورزش با متغیرهای متعددی از جمله تأثیر اقتصادی، نگرش ساکنان به رویدادهای ورزشی و گرایش شهروندان به کارآفرینی قابل پیش‌بینی است. علاوه بر این، رویدادهای ورزشی بر گرایش شهروندان به سمت کارآفرینی تأثیر می‌گذارد. در نتیجه رویدادهای ورزشی بسیاری از جنبه‌های یک مقصد گردشگری را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Tsekouropoulos et al., 2022).

پژوهشگران با بررسی چالش‌ها و فرصت‌های رویدادهای گردشگری ورزشی پایدار در شهر میزبان (نایروبی) با استفاده از روش آمیخته، «برنامه‌ریزی ضعیف» و «مسائل مربوط به سیاست و امنیت» را به‌عنوان چالش‌های عمده پیش روی میزبانی رویداد گردشگری ورزشی شناسایی کردند. نتایج نشان‌دهنده «رونق گردشگری داخلی»، «متنوع سازی محصولات گردشگری و بازاریابی شهرهای میزبان» به‌عنوان فرصت‌های اصلی این پژوهش است (Wanyonyi et al., 2022). بررسی مطالعات پیشین نشان‌دهنده لزوم توجه بیشتر به گردشگری به‌خصوص در پژوهش‌های اخیر در سطوح بین‌المللی، ایران و کرمانشاه دارد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف برای مورد مطالعاتی جدید بوده و در امتداد نسبی با پژوهش قهرمان و همکاران (۱۴۰۲) به ارزیابی و تدوین راهبردهای توسعه پایدار گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه با نگاهی جدید برای استفاده مناسب از مواهب طبیعی این استان می‌پردازد.

سطح محلی - منطقه‌ای مبتنی بر برنامه‌ریزی سازمان‌یافته نیست، بلکه بر اساس اقدامات فردی است که در برخی موارد، به جای توسعه پایدار مقصد، مشکلات اضافی ایجاد می‌کند (Amir et al., 2015). در مقاصد گردشگری، نوآوری‌های اجتماعی و پایدار نیازمند ساختار جدید برنامه‌ریزی، مدیریت و سازمان، منابع محلی نامحدود، منافع جمعی جامعه محلی و شیوه‌های معطوف به توسعه پایدار است (Tsekouropoulos et al., 2022). به این خاطر راهبردهای توسعه گردشگری باید به دنبال نوآوری در مدیریت روابط بین مقاصد گردشگری منطقه‌ای و بازیگران محلی باشند (قادری و همکاران، ۱۳۹۹).

همچنین با تمرکز بر منطقه، توانایی بالقوه گردشگری برای کمک به هویت منحصر به فرد و اهداف پایداری را آشکار کرده و رشد پایدار در مقاصد را رقم می‌زند (Morfoulaki et al., 2023). چنین فضاهایی حتی بر تجربیات حسی گردشگران تأثیرگذار است، به نحوی که حس‌های شنوایی، بویایی و لامسه را حتی در گردشگران کم‌توان و ناتوان تحریک کرده و درعین حال، تراکم‌های سنگی مسیر باعث افزایش تمایل به ادامه صعود می‌شود (Hafiar et al., 2019). گردشگری طبیعی - ورزشی در شهرهای کوهستانی با انجام فعالیت بدنی سازمان‌دهی شده و منظم در طبیعت جذابیتی منحصر به فرد را در ذهن گردشگران فعال ایجاد می‌کند (Soares & Nunes, 2020). اشکالی همچون گردشگری مسیر ضمن کمک به سلامتی به عنوان یک روش ترجیحی تجربه مقصد، به گردشگران اجازه تعامل با جامعه محلی، طبیعت و فرهنگ را داده و تقاضای گسترده فعالیت در فضای باز را برآورده می‌کند (Acevedo-Duque et al., 2022).

در این بین رویدادهای ورزشی و خدمات پیرامون آن با ایجاد ارتباط بین گردشگری و هویت محلی موجب تقویت حس غرور و عزت‌نفس ساکنان می‌شود (Custódio et al., 2018, Perić, 2018). همچنین توسعه پایدار را از مسیر طبیعت، ورزش و تغییرات اجتماعی به ارمغان می‌آورد (Perna et al., 2019, Seočanac, 2022). علاوه بر این

را به فعالیت مهم‌تری بدل می‌کند (Bell et al., 2007). اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت، گردشگری طبیعی را سفری مسئولانه می‌داند که موجب حفظ محیط‌زیست و بهبود زندگی مردم محلی می‌شود (Doswell, 1997). این رشته، با تنوعی در محیط‌های طبیعی و اهداف استفاده از آن، در فضاهای باز طبیعی و مکان‌هایی همچون باغ‌وحش‌ها، باغ‌های گیاه‌شناسی و پرندگان اجرا شده و انگیزه‌هایی از قبیل لذت از طبیعت، ماجراجویی، آموزش و فراغت را در برمی‌گیرد (Mtapuri & Giampiccoli, 2019).

در صورت استفاده مناسب و پیاده‌سازی راهکارهای متناسب باهدف گردشگری، وجهه اقتصادی آن، بیشترین تأثیرگذاری را بر سایر عوامل مؤثر در جامعه محلی هدف دارد (عظیم‌پور و مولوی، ۱۴۰۲). جدیدترین نتایج، افزایش ۰/۱۲ رشد اقتصادی را در مقابل رشد یک‌درصدی درآمد گردشگری را نشان می‌دهد (Tuncsiper, 2023). اهمیت این مسئله با توجه به توانایی‌های فرهنگی و طبیعی ایران و نیاز به ایجاد اشتغال، بیشتر خودنمایی می‌کند (امینی و همکاران، ۱۳۹۶). در واقع تداخلی میان گردشگری ورزشی و طبیعی وجود دارد که در نتیجه آن، وضعیت مطلوب طبیعی به عنوان اساس توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی شناخته می‌شود (علی‌بیگی و سپید نامه، ۱۳۹۸، امین‌رستم کلایی و زرنندی، ۱۳۹۸). این گردشگری طیف وسیع فعالیت‌هایی است که با غلبه بر موانع در محیط طبیعی انجام شده و ایمنی مسیر آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. البته گردشگری ورزشی به عنوان یک حوزه مستقل و اجتماعی، شیوه زندگی بخشی بزرگ از جامعه شناخته می‌شود (Prokopenko et al., 2020, Perić et al., 2018).

### ۳-۳- ابعاد تأثیر گردشگری طبیعی - ورزشی

گردشگری به طرز قابل توجهی بر یک مقصد از نظر اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی تأثیر می‌گذارد (Camprubí & Gassiot-Melian, 2023). با این حال ترکیب شیوه‌های فیزیکی و ورزشی در محیط طبیعی می‌تواند توسعه پایدار یک بافت محلی را با بهبود مقصد و محیط اجتماعی - اقتصادی آن افزایش دهد (Radicchi, 2013). معمولاً گردشگری در

و در سویه مثبت خود، حمایت و تعهد جامعه را تقویت می‌کند (Yayla et al., 2023).

#### ۴- روش پژوهش

استان کرمانشاه با مساحت ۲۴۶۴۰ کیلومتر مربع، از سمت شمال با کردستان، از جنوب با لرستان و ایلام، از شرق با همدان و از غرب با کشور عراق همسایه است. مطالعه حاضر از لحاظ روش آمیخته، از لحاظ ماهیت پیمایشی - اکتشافی، به جهت هدف توسعه‌ای - کاربردی و به لحاظ زمان مقطعی است. به منظور تدوین چارچوب فکری پژوهش از روش‌های کتابخانه‌ای و پیمایشی و به منظور جمع‌آوری داده‌ها از برداشت‌های میدانی استفاده شد. سرانجام جهت ارائه راهبردهای مربوطه از روش تحلیلی SWOT استفاده گشت. رهیافت‌های حاصل در چهارچوب مربوطه، به عنوان خط‌مشی‌های راهگشا در تقویت زیرساخت‌ها و توانایی‌های گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه ارائه گردید.

همچنین جهت تحقق راهبردی پژوهش با استفاده از جدول برنامه‌ریزی راهبردی کمی (QSPM) به اولویت‌بندی راهبردهای انتخابی در جهت بهبود عملکرد دستگاه مورد هدف پرداخته شد. مراحل فرایند عبارت است از: ۱. مرحله صفر (شروع): تعیین مأموریت ۲. مرحله ورودی: بررسی عوامل داخلی و خارجی و تشکیل جداول (IFE) و (EFE) همراه با تعیین ضرایب و رتبه‌بندی ۳. مرحله مقایسه: تشکیل جداول SWOT، داخلی و خارجی (IE) ۴. مرحله تصمیم‌گیری: اولویت‌بندی راهبردها بر اساس جدول QSPM. به منظور پیاده‌سازی بخش کمی پژوهش، طیف امتیازی یک تا چهار و نظرات گروهی متشکل از ۲۲ تن از خبرگان آشنا به گردشگری استان شامل شش استاد دانشگاهی، هفت کارشناس نهادهای شهری، چهار پژوهشگر حوزه گردشگری و پنج تن از مسئولین گروه‌های گردشگری محلی (جدول شماره ۱) و به جهت نمونه‌گیری جامعه آماری از روش گلوله برفی استفاده شده است.

طیف وسیعی از مزایا همچون رشد اقتصادی، مشارکت جامعه و حمایت از حفاظت طبیعی را به دنبال دارد (Istiqomah et al., 2019). البته گردشگری فعال هزینه روزانه بالاتری را در مقصدها ایجاد می‌کند (Araújo Vila et al., 2020). صنعت ورزش می‌تواند با جذب گردشگر از طریق رویدادهای ورزشی در مقیاس بزرگ، از گردشگری در سطوح کلان کشوری حمایت کند (Nasrulloh et al., 2018). در سطوح بالا، نهادهای دولتی و در سطح اجرایی، ارائه‌دهندگان خدمات اقامتی و حمل‌ونقل در صنعت گردشگری اثرگذار هستند. در واقع دولت ترسیم اولویت‌ها، تعیین مقیاس و گستردگی گردشگری را در کنار هماهنگی با بخش خصوصی بر عهده دارد و سازمان‌هایی مانند بانک‌ها و رسانه‌ها خدمات مکمل و پشتیبان را عرضه می‌کنند (Alavi, 2004, Mtapuri & Giampiccoli, 2019).

توسعه راهبردهای گردشگری طبیعی - ورزشی به دلیل رشد فراوانی و تأثیر بلایای طبیعی، نیاز به رویکردی یکپارچه و مشارکتی‌تر دارد (Bhaskara et al., 2021). به‌ویژه با رشد تقاضای فعالیت‌های خارج از منزل پس از گذار از کووید-۱۹، به توسعه رقابتی گردشگری مبتنی بر طبیعت، از جمله ورزش‌های ماجراجویی تأکید می‌شود (Correia et al., 2022). این روند روبه رشد، نیاز به محصولات و مقاصد نوآورانه و رقابتی که از طریق توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی قابل‌دستیابی است را نمایان ساخت (Azmi et al., 2023). البته آسیب‌پذیری صنعت گردشگری بر اهمیت راهبردهای پایدار، از جمله راهبردهای مرتبط با گردشگری طبیعی - ورزشی تأکید می‌کند (Barbhuiya, 2023).

توسعه پایدار این حوزه با تحقق یک رویداد ورزشی دربرگیرنده نیازهای جامعه محلی و حفظ منابع موجود، شکل می‌گیرد (Lu, 2021). واقعیت این است که گردشگری ورزشی بارد منافعی اقتصادی کوتاه‌مدت، حفاظت زیست‌محیطی و کاهش ردپای به‌جامانده را در پیش می‌گیرد (Hall, 2019). در نتیجه، تأثیر چندبعدی یک رویداد ورزشی بر یک مقصد بر ارتباط و مشارکت ساکنان مؤثر بوده

جدول ۱. جمعیت آماری پژوهش

میانگین سنی	آقایان		بانوان		کل
	۳۸.۴	۳۲.۴	۳۶.۲	۲۲ نفر	
جنسیت	۱۴	۸	۹	۳	۶
کارشناسی ارشد	۸	۵	۱۳	۳	۶
دکتر	۶	۳	۹	۳	۶

گردشگری پایدار». مرحله ورودی، مشخص سازی عوامل داخلی و خارجی مؤثر بر تدوین راهبردهای کلان: در این مرحله عوامل خارجی و داخلی اثرگذار بر استان با بهره گیری از جداول ارزیابی عوامل خارجی (EFE) و ارزیابی عوامل داخلی (IFE) شناسایی و تجزیه و تحلیل می شود.

### ۱-۵- ارزیابی عوامل خارجی و داخلی

هر منطقه گردشگری سرشار از فرصت‌ها و تهدیدهایی است که در اثر قوای خارجی حاکم بر منطقه به وجود آمده و در پنج قوای اجتماعی، فرهنگی، بوم‌شناسی، اقتصادی، سیاسی، قانونی و دولتی، رقابتی و فناوری قابل بررسی است. مطابق با بررسی‌ها در بخش فرصت‌ها عامل «توسعه حمل‌ونقل (جاده‌ای، ریلی و هوایی)» و در بخش تهدیدها، عامل «تهدید محیط‌زیست استان در نتیجه توسعه فعالیت‌های گردشگری» نسبت به سایرین بیشتر مورد تأکید است (جدول شماره ۲).

### ۵- بحث و یافته‌های پژوهش

مرحله صفر، بیانیه مأموریت استان کرمانشاه: با بهره‌گیری از نظرات گروه خبرگان، بیانیه گردشگری طبیعی - ورزشی استان تدوین گردید: «بهره‌گیری بهینه از توانمندی‌های طبیعی و ورزشی، در نظرگیری استانداردهای زیست‌محیطی، ایجاد تجربه رضایت‌بخش برای گردشگران و ورزشکاران در کنار بهره‌مندی جوامع محلی از توسعه پایدار گردشگری طبیعی - ورزشی در جهت ایجاد آورده اقتصادی و نیل به توسعه

جدول ۲. ارزیابی عوامل خارجی توسعه گردشگری ورزشی استان کرمانشاه و اولویت‌بندی عوامل

رتبه	امتیاز وزنی	امتیاز	وزن	فرصت‌ها (Opportunities)	رتبه
۱	۰/۲۵۸	۳/۹	۰/۰۶۸	توسعه حمل‌ونقل (جاده‌ای، ریلی و هوایی)	O1
۲	۰/۲۱۸	۳/۷	۰/۰۵۷	ظرفیت انجام گشت‌های طبیعی - ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی مانند سنگ‌نوردی و جشنواره‌های بومی و محلی مانند زوران و پلان	O2
۳	۰/۲۰۰	۳/۶	۰/۰۵۵	رشد سریع و جهانی شدن بازارهای گردشگری ورزشی با افزایش اوقات فراغت و درآمد سالیانه و افزایش تقاضای گردشگری طبیعی - ورزشی	O3
۴	۰/۱۸۷	۳/۴	۰/۰۵۷	ترقی فناوری‌های اینترنتی مانند بانک‌های اطلاعاتی و فراگیری رسانه‌های ارتباط جمعی	O4
۵	۰/۱۸۳	۳/۴	۰/۰۵۳	افزایش اشتغال و سرانه درآمدی با توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی	O5
۶	۰/۱۶۶	۳/۲	۰/۰۵۳	تغییر نگرش مردم و افزایش توجه دولت به برنامه‌ریزی و استان، افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری خصوصی در گردشگری طبیعی - ورزشی	O6
۷	۰/۱۶۴	۳/۲	۰/۰۵۲	موقعیت مناسب جغرافیایی استان و ارتباط نزدیک با کشور عراق	O7
۸	۰/۱۵۸	۳/۱	۰/۰۵۰	توسعه بازارهای مختلف اقتصادی، همچون زیارتگاه‌ها، نمایشگاه‌ها و...	O8
۹	۰/۱۵۶	۳/۱	۰/۰۵۰	رشد مراکز پژوهشی و افزایش کارشناس در بخش گردشگری طبیعی - ورزشی	O9
رتبه	امتیاز وزنی	امتیاز	وزن	تهدیدها (Threats)	رتبه
۱	۰/۰۵۷	۱/۱	۰/۰۴۷	مشکلات سیاسی، افزایش تنش‌ها و مرزی بودن استان، سو تبلیغات و تحریم ایران	T1
۲	۰/۰۶۰	۱/۱	۰/۰۵۲	رشد سوداگری قیمت زمین و تخریب اراضی و پوشش گیاهی (جنگل و مراتع)	T2
۳	۰/۰۶۳	۱/۲	۰/۰۵۰	ناتوانی بخش خصوصی و دولتی در سرمایه‌گذاری و یا جذب سرمایه خارجی	T3
۴	۰/۰۶۵	۱/۲	۰/۰۵۳	ارائه خدمات متنوع گردشگری توسط رقبا و افزایش رقابت در جذب گردشگران	T4
۵	۰/۰۶۷	۱/۲	۰/۰۵۷	تهدید محیط‌زیست استان در نتیجه توسعه فعالیت‌های گردشگری طبیعی	T5

۶	۰/۰۷۸	۱/۳	۰/۰۵۷	محدودیت آب‌وهوایی مناطق کوهستانی برای طرح‌ریزی گردشگری ورزشی فراگیر	T6
۷	۰/۰۸۹	۱/۴	۰/۰۵۸	بی‌ثباتی بازار ارز و نوسانات آن و مشکلات بانکی با خارج کشور	T7
۸	۰/۰۹۴	۱/۴	۰/۰۶۶	تهاجم فرهنگی، تخلف و بزهکاری اجتماعی در مقاصد گردشگری	T8
۹	۰/۰۹۷	۱/۵	۰/۰۶۹	نبود سامانه نظارت و ارزیابی قوی و ضعف در تأمین امنیت گردشگران	T9
$\sum = 2/36$					

نقاط ضعف «نبود زیرساخت‌های مناسب و مراکز اقامتی، رفاهی و بهداشتی مطلوب در مجاورت مقاصد گردشگری» از اهمیت بالاتری نسبت به دیگر عامل‌ها برخوردار هستند. در بررسی جدول ارزیابی عوامل داخلی ۱۸ عامل شناسایی شد (جدول شماره ۳).

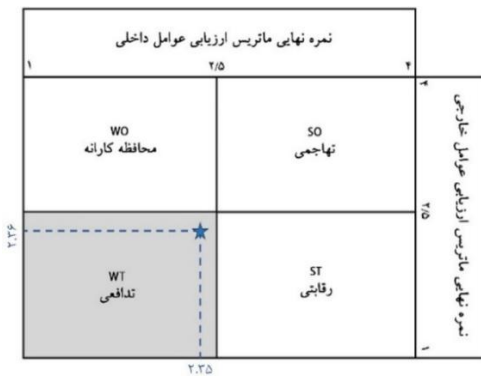
هر منطقه گردشگری سرشار از نقاط قوت و ضعفی است که مزیت رقابتی یا تفاوت مهارت‌ها را در بین مناطق گردشگری رقیب رقم می‌زند. با توجه به بررسی به عمل آمده در بخش نقاط قوت عامل «برخوردار بودن از توانایی‌های طبیعی جهت فعالیت‌های گردشگری طبیعی - ورزشی» و در بخش

جدول ۳. ارزیابی عوامل داخلی توسعه گردشگری طبیعی-ورزشی استان کرمانشاه و اولویت‌بندی عوامل

رتبه	امتیاز وزنی	امتیاز	وزن	قوت‌ها (Strengths)	
۱	۰/۲۴۹	۳/۷	۰/۰۶۶	برخوردار بودن از جاذبه‌های طبیعی - ورزشی مرتبط با ورزش‌های آبی، کوهنوردی، غارنوردی، شکار و صید، دامنه نوردی و طبیعت‌گردی برای راه‌اندازی مسیرهای پیاده گردشگری طبیعی - ورزشی.	S1
۲	۰/۲۲۷	۳/۶	۰/۰۶۴	وجود جاذبه گردشگری تاریخی و فرهنگی در کنار مناطق هدف گردشگری طبیعی - ورزشی.	S2
۳	۰/۲۲۰	۳/۶	۰/۰۶۰	توانایی بالا در زمینه ورزشی و قابلیت برگزاری مسابقات ملی و بین‌المللی و بومی و محلی مانند کشتی زوران و پلان.	S3
۴	۰/۲۱۲	۳/۴	۰/۰۶۲	نگرش مثبت مردم نسبت به توسعه فعالیت‌های ورزشی و طبیعت‌گردی.	S4
۵	۰/۱۷۵	۳/۱	۰/۰۵۸	برخوردار بودن از اقلیم چهارفصل در کل استان برای گردشگری.	S5
۶	۰/۱۶۷	۳/۱	۰/۰۵۳	سکونت و کوچ عشایر در مسیرهای جذاب گردشگری طبیعی و ورزشی.	S6
۷	۰/۱۶۶	۳/۱	۰/۰۵۱	وجود تجهیزات فناوری اطلاعات و داشتن بانک‌های اطلاعاتی به‌روز.	S7
۸	۰/۱۶۰	۳/۰	۰/۰۵۰	برخوردار بودن از صنایع دستی و غذایی متنوع جهت کمک به جذب گردشگران.	S8
۹	۰/۱۴۴	۳/۰	۰/۰۴۷	بهره‌مندی از ورزشکاران و طبیعت‌گردهای متخصص در زمینه گردشگری.	S9
رتبه	امتیاز وزنی	امتیاز	وزن	ضعف‌ها (Weaknesses)	
۱	۰/۰۵۳	۱/۱	۰/۰۵۰	نبود زیرساخت‌های مناسب و مراکز اقامتی، رفاهی و بهداشتی مطلوب در مجاورت مقاصد گردشگری.	W1
۲	۰/۰۵۵	۱/۱	۰/۰۵۱	عدم بهره‌وری مناسب از فناوری اطلاعات و تبلیغات اینترنتی بین‌المللی و توانمندی‌های طبیعی - ورزشی استان.	W2
۳	۰/۰۶۱	۱/۲	۰/۰۵۲	عدم حمایت پژوهشی و نبود پایگاه تحقیقاتی برای برنامه‌ریزی راهبردی توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی.	W3
۴	۰/۰۶۴	۱/۲	۰/۰۵۲	ناآگاهی از نیاز گردشگران و ضعف در شناسایی بازارهای هدف.	W4
۵	۰/۰۶۶	۱/۳	۰/۰۵۵	نبود بودجه توسعه مسیر و مقاصد تفریحی و گردشگری - ورزشی.	W5

۶	۰/۰۷۸	۱/۴	۰/۰۵۴	عدم برگزاری نمایشگاه‌ها و اجلاس‌ها، مسابقات چندجانبه ورزشی برای بازاریابی مقاصد گردشگری استان.	W6
۷	۰/۰۸۲	۱/۳	۰/۰۵۶	توانایی پایین در برقراری ارتباط کشورهای خارجی و بخصوص پیشرو در حوزه گردشگری طبیعی - ورزشی.	W7
۸	۰/۰۸۵	۱/۵	۰/۰۵۹	فقدان مسئولان متخصص در زمینه گردشگری طبیعی - ورزشی	W8
۹	۰/۰۸۷	۱/۶	۰/۰۶۰	عملکرد ضعیف رسانه‌ها در آگاهی‌بخشی عمومی پیرامون تأثیر توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی.	W9
$\sum = 2/35$					

گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه را در بخش راهبردهای بازننگری یا تدافعی (WT) در (شکل شماره ۱) نشان می‌دهد.



شکل ۱. ارزیابی عوامل داخلی و خارجی (IE)

## ۲-۵- تشکیل جدول SWOT و ارائه راهبردها

در ادامه با بهره از جدول SWOT و قیاس عوامل، راهبردهای چهارگانه تهاجمی (SO)، محافظه کارانه (WO)، رقابتی (ST) و تدافعی (WT) ارائه می‌گردد (جدول شماره ۴).

جدول ۴. تهدیدها، فرصت‌ها، نقاط قوت و ضعف (SWOT) گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه

نقاط ضعف (W)	نقاط قوت (S)
<p>W1 نبود زیرساخت‌های مناسب و مراکز اقامتی، رفاهی و بهداشتی مطلوب در مجاورت مقاصد گردشگری.</p> <p>W2 عدم بهره‌وری مناسب از فناوری اطلاعات و تبلیغات اینترنتی بین‌المللی و توانمندی‌های طبیعی - ورزشی استان.</p> <p>W3 عدم حمایت پژوهشی و نبود پایگاه تحقیقاتی برای برنامه‌ریزی راهبردی توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی.</p> <p>W4 ناآگاهی از نیاز گردشگران و ضعف در شناسایی بازارهای هدف</p>	<p>S1 برخورداری از جاذبه‌های طبیعی - ورزشی مرتبط با ورزش‌های آبی، کوهنوردی، غارنوردی، شکار و صید، دامنه نوردی و طبیعت‌گردی برای راه‌اندازی مسیرهای پیاده گردشگری طبیعی - ورزشی.</p> <p>S2 وجود جاذبه گردشگری تاریخی و فرهنگی در کنار مناطق هدف گردشگری طبیعی - ورزشی.</p> <p>S3 توانایی بالا در زمینه ورزشی و قابلیت برگزاری مسابقات ملی و بین‌المللی و بومی و محلی مانند کشتی زوران و پلان</p>

مرحله مقایسه، شناسایی و تعیین راهبردهای قابل قبول: در این بخش، باتوجه به اطلاعات به‌دست آمده میان عوامل داخلی و خارجی استان انطباق برقرار شده و به ارائه راهبردهای اجرایی خواهد رسید. پس از ضرب وزن‌ها و رتبه‌های عوامل خارجی و داخلی، باتوجه به وضعیت عوامل، راهبردها (تهاجمی، رقابتی، محافظه کارانه و تدافعی) نوشته می‌شود. در صورت بیشتر بودن جمع امتیازات وزنی جدول عوامل خارجی و جدول عوامل داخلی از ۲/۵، فرصت‌ها و قوت‌های استان بر تهدیدها و ضعف‌ها غالب بوده و در صورت جمع کمتر از ۲/۵، غلبه تهدیدها و ضعف‌ها بر فرصت‌ها و قوت‌های استان را نشان می‌دهد. تشکیل ماتریس داخلی و خارجی (IE): نمایش جداول ارزیابی عوامل داخلی و خارجی (IE) گردشگری طبیعی - ورزشی استان و پیاده‌سازی نمره نهایی جداول ارزیابی عوامل داخلی (۲/۳۵) و خارجی (۲/۳۶)، موقعیت

<p>W5 نبود بودجه توسعه مسیر و مقاصد تفریحی و گردشگری - ورزشی.</p> <p>W6 عدم برگزاری نمایشگاه‌ها و اجلاس‌ها، مسابقات چندجانبه ورزشی برای بازاریابی مقاصد گردشگری استان.</p> <p>W7 توانایی پایین در برقراری ارتباط کشورهای خارجی و بخصوص پیشرو در حوزه گردشگری طبیعی - ورزشی.</p> <p>W8 فقدان مسئولان متخصص در زمینه گردشگری طبیعی - ورزشی</p> <p>W9 عملکرد ضعیف رسانه‌ها در آگاهی‌بخشی عمومی پیرامون تأثیر توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی.</p>	<p>S4 نگرش مثبت مردم نسبت به توسعه فعالیت‌های ورزشی و طبیعت‌گردی.</p> <p>S5 برخورداری از اقلیم چهارفصل در کل استان برای گردشگری.</p> <p>S6 سکونت و کوچ عشایر در مسیرهای جذاب گردشگری طبیعی و ورزشی.</p> <p>S7 وجود تجهیزات فناوری اطلاعات و داشتن بانک‌های اطلاعاتی به‌روز.</p> <p>S8 برخورداری از صنایع دستی و غذایی متنوع جهت کمک به جذب گردشگران.</p> <p>S9 بهره‌مندی از ورزشکاران و طبیعت‌گردهای متخصص در زمینه گردشگری</p>	
<p><b>راهبردهای محافظه کارانه (WO)</b></p>	<p><b>راهبردهای تهاجمی (SO)</b></p>	<p><b>فرصت‌ها (O)</b></p>
<p>WO1 بهره‌برداری از نظام مدیریت سامانه‌های اطلاعاتی و توسعه فناوری و رسانه‌های ارتباط جمعی جهت آموزش و اطلاع‌رسانی به جامعه جهت افزایش آگاهی عمومی از تأثیر صنعت گردشگری طبیعی - ورزشی.</p> <p>WO2 استفاده مناسب از رشد مراکز علمی و پژوهشی، مدیران، کارکنان و اصلاح و بازسازی ساختار ادارات و جذب افراد جوان و متخصص و تحصیل کرده در بخش گردشگری طبیعی - ورزشی.</p> <p>WO3 بهره‌گیری مناسب از تغییر نگرش عمومی و اعتنای بیشتر دولت به برنامه‌ریزی و افزایش انگیزه‌بخش خصوصی باهدف جذب سرمایه‌گذاری در توسعه زیرساخت‌ها، امکانات تفریحی، ورزشی، اقامتی و رفاهی در مکان‌های هدف.</p>	<p>SO1 پیش‌روسازی استان در گردشگری طبیعی - ورزشی بین‌المللی با بهره‌گیری از موقعیت جغرافیایی مناسب و توانمندی‌های طبیعی مانند کوه‌نوردی همراه با گسترش ورزش‌های هوایی مختلف.</p> <p>SO2 ارتقای نشان و جایگاه مکان‌های گردشگری استان با برگزاری اردوگاه‌ها و مسابقات پرمخاطب مانند سنگ‌نوردی و ورزش‌های بومی مانند کشتی زوران و پلان.</p> <p>SO3 توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی استان با بهره‌برداری درست از تغییر نگرش و افزایش انگیزه عمومی به‌خصوص جوانان به گردشگری طبیعی - ورزشی با تجهیز و ساخت فضاهای گردشگری موردنیاز باوجود منابع طبیعی سرشار، متنوع و توانایی بالای ایجاد پایگاه‌ها و مسیرهای ورزشی در طبیعت.</p> <p>SO4 بهره‌گیری از خبرگان در اداره کل گردشگری و ورزش و جوانان استان در راستای توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی با استفاده از ظرفیت رشد مراکز پژوهشی، سطح تحصیلات و افزایش متخصصین در بخش مربوطه.</p> <p>SO5 استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات جهت معرفی گردشگری طبیعی - ورزشی استان با استفاده از فناوری و شبکه‌های اینترنتی و رسانه‌های ارتباط جمعی فراگیر.</p>	<p>O1 توسعه حمل‌ونقل (جاده‌ای، ریلی و هوایی)</p> <p>O2 ظرفیت انجام گشت‌های طبیعی - ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی مانند سنگ‌نوردی و جشنواره‌های بومی و محلی مانند زوران و پلان</p> <p>O3 رشد سریع و جهانی شدن بازارهای گردشگری ورزشی با افزایش اوقات فراغت و درآمد سالیانه و افزایش تقاضای گردشگری طبیعی - ورزشی</p> <p>O4 ترقی فناوری و شبکه‌های اینترنتی مانند بانک‌های اطلاعاتی و فراگیری رسانه‌های ارتباط جمعی</p> <p>O5 افزایش اشتغال و سرانه درآمدی با توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی</p> <p>O6 تغییر نگرش مردم و افزایش توجه دولت به برنامه‌ریزی و استان، افزایش انگیزه سرمایه‌گذاری خصوصی در گردشگری</p> <p>O7 موقعیت مناسب جغرافیایی استان و ارتباط نزدیک با کشور عراق</p> <p>O8 توسعه بازارهای مختلف اقتصادی، همچون زیارتگاه‌ها، نمایشگاه‌ها و...</p> <p>O9 رشد مراکز پژوهشی و افزایش کارشناس در بخش گردشگری طبیعی - ورزشی</p>
<p><b>راهبردهای تدافعی (WT)</b></p>	<p><b>راهبردهای رقابتی (ST)</b></p>	<p><b>تهدیدها (T)</b></p>
<p>WT1 ایجاد هماهنگی بین نهادهای مختلف دولت و برگزار کنندگان رویدادهای ورزشی جهت ارتقا کیفیت خدمات عمومی در مکان‌های گردشگری ورزشی به‌ویژه مراکز ورزش‌های هوایی.</p>	<p>ST1 تشکیل مدیریت یکپارچه، تدوین سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های متناسب با طبیعت‌گردی و حفاظت از محیط‌زیست.</p> <p>ST2 معرفی صنعت گردشگری طبیعی - ورزشی به جامعه و توانایی‌های استان به مردم</p>	<p>T1 مشکلات سیاسی، افزایش تنش‌ها و مرزی بودن استان، سو تبلیغات و تحریم ایران</p> <p>T2 رشد سوداگری قیمت زمین و تخریب اراضی و پوشش گیاهی (جنگل و مراتع)</p> <p>T3 ناتوانی بخش خصوصی و دولتی در سرمایه‌گذاری و یا جذب سرمایه خارجی</p>

<p>WT2 آموزش و استفاده از کارشناسان در نهادها و ادارات مرتبط با گردشگری برای پژوهش و توسعه پایگاه‌های تحقیقاتی به‌منظور توسعه برنامه‌ریزی راهبردی گردشگری طبیعی - ورزشی.</p> <p>WT3 بازبینی دولت در برنامه‌ریزی و حمایت از بخش خصوصی، مشارکت مردم و آیین‌نامه‌های جذب منابع مالی و سرمایه‌گذاری برای توسعه و پراکنش امکانات تفریحی، ورزشی، اقامتی و رفاهی در مناطق مختلف استان برای جذب گردشگر در تمام فصول سال.</p> <p>WT4 حمایت دولت از توسعه متقابل گردشگری و ورزش با برگزاری دوره‌های آموزشی برای برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی، مدیران محلی و کارآفرینان فعال در حوزه گردشگری.</p>	<p>ایران و سایر کشورها به‌خصوص عراق به‌وسیله انجام تبلیغات و بازاریابی مناسب.</p> <p>ST3 ترغیب و حمایت از مردم محلی و سرمایه‌گذاران خارجی جهت مشارکت بیشتر در گردشگری طبیعی - ورزشی استان.</p> <p>ST4 افزایش تنوع فعالیت‌ها و کیفیت خدمات موردنیاز گردشگران، طبقه‌بندی بازارهای هدف بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی و ورزشی جهت ایجاد تصاویر ذهنی جذاب و کاهش اثر تنش‌های سیاسی و سو تبلیغات کشورهای مختلف و تحریم.</p> <p>ST5 توسعه فرهنگ گردشگری طبیعی - ورزشی برای تأثیر در ارزش‌ها و فرهنگ جامعه و کاهش تخلفات اجتماعی و خرابکاری‌ها.</p> <p>ST6 گسترش کارگروه‌های مختلف کارشناسی و افراد باتجربه به‌منظور ایجاد مزیت رقابتی، به اجرا درآوردن برنامه‌های حمایتی دولت، از بین بردن دلالتی، کاهش تخلفات اجتماعی و خرابکاری و توزیع درست درآمد بین طبقات مختلف جامعه.</p>	<p>T4 ارائه خدمات متنوع گردشگری توسط رقبا و افزایش رقابت در جذب گردشگران</p> <p>T5 تهدید محیط‌زیست استان در نتیجه توسعه فعالیت‌های گردشگری طبیعی</p> <p>T6 محدودیت آب‌وهوایی مناطق کوهستانی برای طرح‌ریزی گردشگری ورزشی فراگیر</p> <p>T7 بی‌ثباتی بازار ارز و نوسانات آن و مشکلات بانکی با خارج کشور</p> <p>T8 تهاجم فرهنگی، تخلف و بزهکاری اجتماعی در مقاصد گردشگری</p> <p>T9 نبود سامانه نظارت و ارزیابی قوی و ضعف در تأمین امنیت گردشگران</p>
---	---	--

### ۳-۵- برنامه‌ریزی کمی راهبردی

مرحله تصمیم‌گیری، اولویت‌بندی راهبردهای استخراج‌شده: در جدول SWOT چهار دسته راهبرد همگون با شرایط داخلی و خارجی تدوین و در جدول IE مشخص شد که جایگاه استان در قسمت بازنگری یا تدافعی قرار دارد؛ بنابراین با توجه به اینکه راهبردهای تدافعی، بهینه‌ترین راهبرد شناخته شدند، بیشترین تمرکز بر روی این راهبردها صورت گرفته است. جدول برنامه‌ریزی راهبردی کمی (QSPM): با استفاده از این روش جذابیت نسبی راهبردهای انتخاب‌شده در

مرحله قبل (تدافعی) مشخص می‌گردد. جهت اولویت‌بندی راهبردهای با استفاده از جدول برنامه‌ریزی راهبردی کمی، در ستون عوامل همه فرصت‌ها، تهدیدها، قوت‌ها، ضعف نوشته‌شده و در مقابل آن‌ها وزن هر عامل قرار گرفته است. برای تعیین امتیاز جذابیت (AS) هر یک از عوامل کلیدی از نظرات اعضای گروه خبرگان و طیف امتیازی یک تا چهار استفاده شد. جمع وزن‌ها برای هر راهبرد برابر با دو و بر اساس جمع حاصل ضرب امتیاز جذابیت در وزن هر عامل (TAS) هر راهبرد، راهبردها اولویت‌بندی گردیدند. (جدول شماره ۵).

جدول ۵. برنامه‌ریزی کمی راهبردی (QSPM)

راهبردها								وزن	عوامل
WT4		WT3		WT2		WT1			
TAS	AS	TAS	AS	TAS	AS	TAS	AS		
									فرصت‌ها
۰/۱۲۲	۱/۸	۰/۰۹۵	۱/۴	۰/۰۹۵	۱/۴	۰/۱۲۹	۱/۹	۰/۰۶۸	O1
۰/۰۹۱	۱/۶	۰/۱۰۲	۱/۸	۰/۰۹۱	۱/۶	۰/۰۹۶	۱/۷	۰/۰۵۷	O2
۰/۰۷۷	۱/۴	۰/۰۷۷	۱/۴	۰/۰۸۸	۱/۶	۰/۰۶۶	۱/۲	۰/۰۵۵	O3
۰/۰۸۰	۱/۴	۰/۰۹۱	۱/۶	۰/۰۶۸	۱/۲	۰/۰۹۱	۱/۶	۰/۰۵۷	O4
۰/۰۸۵	۱/۶	۰/۱۰۶	۲	۰/۰۷۴	۱/۴	۰/۰۵۸	۱/۱	۰/۰۵۳	O5

راهبردها								وزن	عوامل
WT4		WT3		WT2		WT1			
TAS	AS	TAS	AS	TAS	AS	TAS	AS		
۰/۰۶۳	۱/۲	۰/۰۹۵	۱/۸	۰/۰۶۳	۱/۲	۰/۰۵۳	۱	۰/۰۵۳	O6
۰/۰۶۲	۱/۲	۰/۰۶۲	۱/۲	۰/۰۷۲	۱/۴	۰/۰۸۸	۱/۷	۰/۰۵۲	O7
۰/۰۷۰	۱/۴	۰/۰۸۰	۱/۶	۰/۰۶۰	۱/۲	۰/۰۷۰	۱/۴	۰/۰۵۰	O8
۰/۰۵۰	۱	۰/۰۷۰	۱/۴	۰/۰۶۰	۱/۲	۰/۰۵۵	۱/۱	۰/۰۵۰	O9
									تهیدبدها
۰/۱۵۰	۳/۲	۰/۱۷۹	۳/۸	۰/۱۰۳	۲/۲	۰/۱۴۱	۳	۰/۰۴۷	T1
۰/۱۸۷	۳/۶	۰/۱۷۷	۳/۴	۰/۱۵۶	۳	۰/۱۸۷	۳/۶	۰/۰۵۲	T2
۰/۱۷۰	۳/۴	۰/۱۶۰	۳/۲	۰/۱۴۰	۲/۸	۰/۱۹۰	۳/۸	۰/۰۵۰	T3
۰/۱۸۰	۳/۴	۰/۱۵۹	۳	۰/۱۷۵	۳/۳	۰/۲۱۲	۴	۰/۰۵۳	T4
۰/۱۹۴	۳/۴	۰/۲۰۵	۳/۶	۰/۱۸۲	۳/۲	۰/۲۱۶	۳/۸	۰/۰۵۷	T5
۰/۱۸۲	۳/۲	۰/۲۰۵	۳/۶	۰/۱۹۴	۳/۴	۰/۱۹۳	۳/۴	۰/۰۵۷	T6
۰/۲۲۰	۳/۸	۰/۱۷۴	۳	۰/۱۸۵	۳/۲	۰/۱۵۱	۲/۶	۰/۰۵۸	T7
۰/۲۲۴	۳/۴	۰/۲۶۴	۴	۰/۱۸۵	۲/۸	۰/۲۲۴	۳/۴	۰/۰۶۶	T8
۰/۲۴۸	۳/۶	۰/۲۲۱	۳/۲	۰/۲۲۱	۳/۲	۰/۲۳۵	۳/۴	۰/۰۶۹	T9
۲/۴۵		۲/۵۲		۲/۲۱		۲/۴۵		۱	جمع نمرات عوامل خارجی
									قوتها
۰/۱۲۲	۲	۰/۰۹۲	۱/۴	۰/۰۷۹	۱/۲	۰/۱۱۹	۱/۸	۰/۰۶۶	S1
۰/۱۱۵	۱/۸	۰/۱۰۲	۱/۶	۰/۱۱۵	۱/۸	۰/۱۲۸	۲	۰/۰۶۴	S2
۰/۰۹۶	۱/۶	۰/۰۹۰	۱/۵	۰/۰۸۴	۱/۴	۰/۱۰۸	۱/۸	۰/۰۶۰	S3
۰/۱۳۶	۲/۲	۰/۱۲۲	۱/۸	۰/۰۸۷	۱/۴	۰/۱۱۱	۱/۸	۰/۰۶۲	S4
۰/۰۶۹	۱/۲	۰/۱۰۴	۱/۸	۰/۱۰۴	۱/۸	۰/۰۹۳	۱/۶	۰/۰۵۸	S5
۰/۱۰۶	۲	۰/۰۷۴	۱/۴	۰/۰۸۵	۱/۶	۰/۱۰۶	۲	۰/۰۵۳	S6
۰/۰۸۲	۱/۶	۰/۰۷۱	۱/۴	۰/۰۷۱	۱/۴	۰/۰۸۲	۱/۶	۰/۰۵۱	S7
۰/۰۶۰	۱/۲	۰/۰۸۰	۱/۶	۰/۰۵۰	۱	۰/۱۱۵	۲/۳	۰/۰۵۰	S8
۰/۰۶۶	۱/۴	۰/۰۶۶	۱/۴	۰/۰۶۶	۱/۴	۰/۱۶۰	۴/۳	۰/۰۴۷	S9
									ضعفها
۰/۱۹۰	۳/۸	۰/۱۶۰	۳/۲	۰/۱۶۰	۳/۲	۰/۱۹۰	۳/۸	۰/۰۵۰	W1
۰/۱۷۳	۳/۴	۰/۱۸۷	۳/۶	۰/۱۸۷	۳/۶	۰/۱۶۸	۳/۳	۰/۰۵۱	W2
۰/۱۸۷	۳/۶	۰/۱۷۷	۳/۴	۰/۱۷۷	۳/۴	۰/۱۳۵	۲/۶	۰/۰۵۲	W3
۰/۱۹۸	۳/۸	۰/۱۸۷	۳/۶	۰/۱۲۵	۲/۴	۰/۱۹۸	۳/۸	۰/۰۵۲	W4
۰/۱۵۴	۲/۸	۰/۱۵۴	۲/۸	۰/۱۹۸	۳/۶	۰/۲۰۹	۳/۸	۰/۰۵۵	W5
۰/۱۹۴	۳/۶	۰/۱۹۴	۳/۶	۰/۲۱۶	۴	۰/۲۱۶	۴	۰/۰۵۴	W6
۰/۱۷۹	۳/۲	۰/۱۹۰	۳/۴	۰/۱۹۰	۳/۴	۰/۱۹۰	۳/۴	۰/۰۵۶	W7
۰/۱۷۷	۳	۰/۱۸۹	۳/۲	۰/۲۰۰	۳/۴	۰/۱۸۹	۳/۲	۰/۰۵۹	W8
۰/۲۱۶	۳/۶	۰/۲۲۸	۳/۸	۰/۱۸۰	۳	۰/۱۹۲	۳/۲	۰/۰۶۰	W9
۲/۵۲		۲/۵۱		۲/۳۷		۲/۷۱		۱	جمع نمرات عوامل داخلی
۴/۹۷		۵/۰۳		۴/۵۸		۵/۱۶			امتیاز راهبرد

#### ۴-۵- اولویت بندی راهبردها بر اساس نتایج جدول QSPM

همان طور که در (جدول شماره ۵) ملاحظه می شود اولویت اول راهبردها «ایجاد هماهنگی بین نهادها و بخش های مختلف دولت و برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی جهت ارتقا کیفیت خدمات عمومی (مانند امنیت گردشگران، پارکینگ،

سرویس بهداشتی، نمازخانه و...) در مکان های گردشگری ورزشی به ویژه مراکزهای ورزش های هوایی» است. بعد از آن دیگر راهبردها بر اساس امتیازاتی که با جدول برنامه ریزی راهبردی کمی به دست آمده اند اولویت بندی شده اند (جدول شماره ۶).

جدول ۶. اولویت بندی راهبردهای تدافعی

اولویت راهبردها	راهبردها	امتیاز راهبرد انتخاب شده
اول	WT1 ایجاد هماهنگی بین نهادهای مختلف دولت و برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی جهت ارتقا کیفیت خدمات عمومی در مکان های گردشگری ورزشی به ویژه مراکز ورزش های هوایی.	۵/۱۶
دوم	WT3 بازبینی دولت در برنامه ریزی و حمایت از بخش خصوصی، مشارکت مردم و آیین نامه های جذب منابع مالی و سرمایه گذاری برای توسعه و پراکنش امکانات تفریحی، ورزشی، اقامتی و رفاهی در مناطق مختلف استان برای جذب گردشگر در تمام فصول سال.	۵/۰۳
سوم	WT4 حمایت دولت از توسعه متقابل گردشگری و ورزش با برگزاری دوره های آموزشی برای برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی، مدیران محلی و کارآفرینان فعال در حوزه گردشگری.	۴/۹۷
چهارم	WT2 آموزش و استفاده از کارشناسان در نهادها و ادارات مرتبط با گردشگری برای پژوهش و توسعه پایگاه های تحقیقاتی به منظور توسعه برنامه ریزی راهبردی گردشگری طبیعی - ورزشی.	۴/۵۸

#### ۶- نتیجه گیری و پیشنهادها

گردشگری طبیعی یکی از مهم ترین بخش های گردشگری به لحاظ اقتصادی در تمام نقاط دنیا به حساب می شود. رشد روزافزون صنعت گردشگری و به خصوص در زمینه طبیعت گردی و ورزشی حاکی از آن است که باید نگاهی جدی به منظور برنامه ریزی در این بخش برای ادارات متولی داشت. از سویی دیگر گردشگری طبیعی - ورزشی، با تکیه بر توانایی های فراوان استان کرمانشاه از جمله مناطق کوهستانی متنوع، جاذبه های طبیعت گردی و بازارهای موجود فرهنگی و تاریخی، می تواند به محرکی برای اشتغال و اقتصاد منطقه تبدیل گردد. در مجموع، بر اساس قرارگیری وضعیت گردشگری استان در بخش راهبردهای بازنگری یا تدافعی، ارتقای کیفیت خدمات عمومی در مکان های گردشگری ورزشی، همچون امنیت، اسکان و ارتباطات، به خصوص در مراکز ورزش های هوایی، در کانون توجه قرار دارد. با توجه به محدودیت های موجود، پیشنهاد می شود که راهبردهای

پیشنهادی با مقصود استفاده از غنای فرهنگی و طبیعی به عنوان مزیت های رقابتی برای جذب سرمایه گذاری های داخلی و خارجی به صورت فعالانه تری دنبال گردند.

وجود برنامه ریزی صحیح و پژوهش بنیان زمینه ساز تولید سیاست ها و برنامه هایی خواهد شد که توسعه پایدار گردشگری و ورزش را تضمین می کند. همچنین، ضروری است که از توانایی ها و تخصص افراد محلی به منظور ایجاد تجربه ای جذاب و ماندگار برای گردشگران و ورزشکاران استفاده شود. می توان اذعان کرد که توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی در استان کرمانشاه نیازمند توجه جدی به زیرساخت ها، ایجاد هماهنگی بین نهادهای مختلف، نوآوری در بازاریابی و تبلیغات و به کارگیری بهینه نیروی انسانی متخصص است. این امر مستلزم حمایت های دولتی، بخش خصوصی و همکاری های فراملی برای جذب سرمایه گذاری و گردشگران به ویژه در موقعیت های کانونی است. در مجموع، توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی در استان کرمانشاه می تواند به مثابه دمیدن روح تازه ای به بدنه اقتصاد

منطقه‌ای باشد که با استفاده از ذخایر طبیعی استان در نهایت، مطابق با نتایج برگرفته از پژوهش گونیا<sup>۱</sup> و توله<sup>۲</sup> (۲۰۲۲) و کوتسیوک<sup>۳</sup> و همکاران (۲۰۲۳) به ارتقای کیفیت زندگی، حفاظت از محیط‌زیست و توسعه پایدار منجر خواهد شد. مشروط بر آنکه سیاست‌گذاری‌ها و اقدامات اجرایی به‌درستی و با دقت انجام‌پذیرند. استان کرمانشاه در غرب کشور از جاذبه‌های فراوان طبیعی برخوردار است.

حسب نتایج مشترک این پژوهش و فیض‌اله‌پور و همکاران (۱۴۰۱)، استان کرمانشاه در خصوص توانایی گردشگری طبیعی در جایگاه بالایی قرار داشته و این توانایی قابل‌لمس است. در ادامه با گرایشی اقتصادی که گردشگری طبیعی - ورزشی به منابع طبیعی استان خواهد داد، درآمدهای برای مردم محلی و نهادهای متولی ایجاد کرده و نیاز برای ظرفیت‌سازی بیشتر گردشگری را به وجود می‌آورد. این روند حسب نتایج پژوهش تسکوروپولوس<sup>۴</sup> و همکاران (۲۰۲۲) قابل‌دستیابی است. همچنین با توجه به دریافت عدم مطلوبیت وضعیت گردشگری انسانی استان در پژوهش فیض‌اله‌پور و همکاران (۱۴۰۱)، سوق به سمت توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی و تسهیلات پیرامون آن منتج به شکل‌گیری چرخه توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی شکل می‌شود که سیر این روند در (شکل شماره ۲) نمایان است.

در مقام مقایسه نتایج با سایر پژوهش‌های استان کرمانشاه، برنامه‌ریزی گردشگری طبیعی - ورزشی در استان کرمانشاه به نسبت گردشگری روستایی در پژوهش رضایی و جلیلیان (۱۳۹۸)، از در حالت تدافعی‌تری بوده و از نقاط ضعف و تهدید بیشتری برخوردار است. بررسی نتایج نشان از نامناسب بودن زیرساخت‌ها در جایگاه مهم‌ترین نقطه‌ضعف

گردشگری استان کرمانشاه و از نقاط ضعف اساسی کشور در خصوص گردشگری دارد که با نتایج پژوهش قهرمان و همکاران (۱۴۰۲)، مولوی و همکاران (۱۴۰۲) و راهدار (۱۴۰۳) همسو است. توسعه گردشگری کشور در هر زمینه‌ای بیش از هر چیزی از مسیر واپایش نقاط ضعف و حداقلی است تا بتوان جهت رسیدن به زیرساخت‌های برنامه‌ریزی کرد. همچنین در آخر در راستای راهبردهای تدافعی اولویت‌بندی شده، راهکارهایی کاربردی ارائه گردیده است.

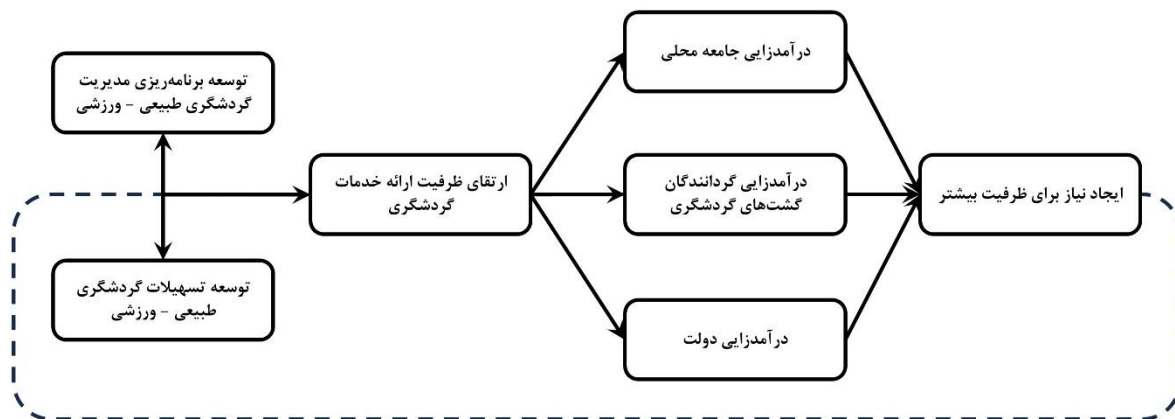
- تشکیل کارگروهی از نماینده نهادهای دولتی ذی‌نفوذ و بخش خصوصی استان برای بررسی کیفیت خدمات در مکان‌های گردشگری طبیعی - ورزشی.
- آموزش نیروی ماهر، قوانین شفاف، برنامه‌ریزی فضایی، نظارت بر محیط طبیعی و جمعیت گردشگران، در کنار حمایت از سیاستمداران و جامعه محلی.
- تخصیص بهینه منابع برای سرمایه‌گذاری و توزیع امکانات مناسب جهت بهره‌برداری از مناطق زودبازده گردشگری.
- فروش اوراق مشارکت برای تأسیس و برگزاری طرح‌های گردشگری طبیعی - ورزشی.
- توزیع مطلوب فضایی و جغرافیایی مکان‌های گردشگری طبیعی - ورزشی در جهت تعدیل و پرهیز از تراکم و مزاحمت گردشگران بر مناطق محدود.
- برگزاری همایش‌ها و برنامه‌های رسانه‌ای فرهنگی و نمایان‌سازی مزایای توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی.

<sup>3</sup> Kotsiuk

<sup>4</sup> Tsekouropoulos

<sup>1</sup> Gonia

<sup>2</sup> Thöle



شکل ۲. چرخه توسعه گردشگری طبیعی - ورزشی استان کرمانشاه

## ۷- منابع

- پاپلی یزدی، محمدحسین و سقایی، مهدی. (۱۳۸۸). گردشگری ماهیت و مفاهیم، انتشارات سمت، تهران.
- راهدار، احمد. (۱۴۰۳). چالش‌ها و راهبردهای توسعه گردشگری شهری بر اساس مدل SWOT - QSPM (مطالعه موردی: کلان‌شهر اهواز). *جغرافیا و روابط انسانی*، ۶(۴)، ۱۱۱-۸۷.
- <https://doi.org/10.22034/GAHR.2023.428091.1996>
- رضایی، عبدالمطلب و جلیلیان، سارا. (۱۳۹۸). بررسی عوامل راهبردی مدیریت گردشگری روستایی با استفاده از تکنیک SWOT و تشکیل جدول QSPM در استان کرمانشاه. *تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، ۵۰(۱)، ۲۱۸-۲۰۱.
- <https://doi.org/10.22059/ijaedr.2019.250773.668551>
- عظیم پور، امیرحسین و مولوی، مهرناز. (۱۴۰۲). شناسایی و تحلیل مؤلفه‌های مؤثر بر ساماندهی رود و رود کناره‌های شهری با تأکید بر گردشگری پایدار (مطالعه موردی رودخانه زرجوب رشت). *اقتصاد و برنامه‌ریزی شهری*، ۴(۳)، ۱۵۸-۱۷۱.
- <https://doi.org/10.22034/uep.2023.423156.1423>
- فیض‌اله‌پور، مهدی، چراغی، مهدی و میری، زهرا. (۱۴۰۱). رتبه‌بندی زمینه‌های توسعه اکو توریسم، امین رستم کلایی، نگار و پور سلطانی زرنندی، حسین. (۱۳۹۸). عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی با تأکید بر جاذبه‌های طبیعی ورزشی استان البرز. *فصلنامه علمی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی*. ۸(۲)، ۱۱۶-۱۰۹.
- <https://doi.org/10.30473/arsm.2020.6456>
- امینی، مرجان، امینی، مژگان، مهدی پور، عبدالرحمن و قاسمی، حمید. (۱۳۹۶). تبیین شاخص‌های تأثیرگذاری موانع گردشگری ورزشی ایران با استفاده از روش AHP گروهی با تأکید بر نقش اطلاعاتی و ارتباطی. *مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی*، ۴(۱۵)، ۲۶-۳۵.
- <https://ensani.ir/file/download/article/1537962314-9938-96.pdf>
- علی بیگی، جواد و سپید‌نامه، بهروز. (۱۳۹۸). بررسی دیدگاه‌های گردشگران ورزشی کوهنوردی ساکنین شهر ایلام در جهت برنامه‌ریزی گردشگری با تأکید بر امنیت گردشگران (مطالعه موردی: منطقه کوهستانی گچچان). *علوم و فناوری محیط‌زیست*، ۱۱(۲۱)، ۲۱۶-۲۰۱.
- <https://doi.org/10.22034/jest.2020.22015.3112>

- (2022). Scientometric analysis of hiking tourism and its relevance for wellbeing and knowledge management. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(14), 8534.
- <https://doi.org/10.3390/ijerph19148534>
- Alavi, M. (2004). Regional stratigraphy of the Zagros fold-thrust belt of Iran and its proforeland evolution. *American Journal of Science*, 304(1), 1-20.
- <http://dx.doi.org/10.2475/ajs.304.1.1>
- Amir, A. F., Abd Ghapar, A., Jamal, S. A., & Ahmad, K. N. (2015). Sustainable tourism development: A study on community resilience for rural tourism in Malaysia. *Procedia-social and behavioral sciences*, 168, 116-122.
- <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.10.217>
- Araújo Vila, N., Fraiz Brea, J. A., & Araújo, A. F. (2020). Health and sport: Economic and social impact of active tourism. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 10(1), 70-81.
- <https://doi.org/10.3390/ejihpe10010007>
- Azmi, E., Rose, R. A. C., Awang, A., & Abas, A. (2023). Innovative and competitive: A systematic literature review on new tourism destinations and products for tourism supply. *Sustainability*, 15(2), 1187.
- <https://doi.org/10.3390/su15021187>
- Barbhuiya, M. R. (2023). Post-pandemic tourism strategies: A case of Himachal Pradesh. *Journal of Emergency Management*, 21(7), 315-337.
- <https://doi.org/10.5055/jem.0709>
- Bargeman, B., & Richards, G. (2020). A new approach to understanding tourism practices. *Annals of Tourism Research*, 84, 102988.
- <https://doi.org/10.1016/j.annals.2020.102988>
- Bell, S., Tyrväinen, L., Sievänen, T., Pröbstl, U., & Simpson, M. (2007). Outdoor recreation and nature tourism: A European perspective. *Living Reviews in Landscape Research*, 1(2), 1-46.
- گردشگری تاریخی و انسان‌ساخت در جهت توسعه پایدار منطقه‌ای (مطالعه موردی استان کرمانشاه). پژوهش‌های جغرافیای اقتصادی، ۳(۸)، ۳۶-۱۹.
- <https://doi.org/10.1001.1.27173747.1401.3.8.2.9>
- قادری، اسماعیل، بابایی، یاور، اکبری اربطان، کلثوم و فردوسی، سجاد. (۱۳۹۹). تبیین تأثیر خودکارآمدی کارآفرینی و قابلیت نوآوری بر عملکرد کسب و کارهای گردشگری (مورد مطالعه: شهر تبریز). برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، ۹(۳۵)، ۱۳۴-۱۱۲.
- <https://doi.org/10.22080/jtpd.2021.17908.3197>
- قهرمان، ناصر، سید میرزایی، سید محمد، ازکیا، مصطفی. (۱۴۰۲). برنامه‌ریزی توسعه گردشگری پایدار در شهر مراغه بر اساس تکنیک سوات. معماری و شهرسازی آرمان‌شهر، ۱۶(۴۲)، ۲۴۰-۲۲۹.
- <https://doi.org/10.22034/aaud.2023.288865.2488>
- کاظمی، مهدی. (۱۳۸۵). گردشگری، محیط و چالش‌های توسعه گردشگری پایدار برای کشورهای در حال توسعه. علوم مدیریت ایران، ۱(۳)، ۱۱۸-۸۹.
- <https://www.sid.ir/paper/130372/fa>
- محللاتی، صلاح‌الدین. (۱۳۹۳). درآمدی بر جهانگردی، مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
  - مرکز آمار ایران. چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار. پاییز ۱۴۰۲.
  - مولوی، مهرناز، رحیمی، علی و درزاده مهر، عبدالباسط. (۱۴۰۲). تحلیل مدیریت گردشگری خلاق با مدل QSPM مطالعه موردی شهر زاهدان. فصلنامه علوم محیطی، ۲۱(۳)، ۷۲-۴۹.
- <https://doi.org/10.48308/envs.2023.1217>
- Acevedo-Duque, Á., Llanos-Herrera, G. R., García-Salirrosas, E. E., Simón-Isidoro, S., Álvarez-Herranz, A. P., Álvarez-Becerra, R., Sánchez Díaz, L. C.

<https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1560456>

- Istiqomah, A., Ekayani, M., Nuva, P., Pramudita, D., Idris, B., & Osmaleli. (2019). Manfaat ekonomi wisata alam pada pemenuhan pengeluaran rumah tangga dan konservasi taman nasional. *Jurnal Ilmu Pertanian Indonesia*, 24(3), 280-288.

<https://doi.org/10.18343/jipi.24.3.280>

- Khalfallah, B. (2023). Sustainable tourism development in mountain regions. The case study of the Jabel Mesaad, Algeria. *Technium Social Sciences Journal*, 39(1), 591-601.

<https://doi.org/10.47577/tssj.v39i1.8108>

- Kotsiuk, V., Rogova, N., Medvid, L., & Popovych, O. (2023). Ecological rural tourism: sustainable use of natural resources and ecosystems. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 12. 113-119.

<http://dx.doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.113>

- Kumar, V. (2018). Emerging trends in sociology of tourism. *Social Int J*, 2(3), 225-237.

<https://doi.org/10.15406/sij.2018.02.00053>

- Leite, N., & Graburn, N. (2009). Anthropological interventions in tourism studies. In T. Jamal & M. Robinson (Eds.), *The SAGE Handbook of Tourism Studies* (pp. 35-64). *SAGE Publications Ltd*.

<https://doi.org/10.4135/9780857021076.n3>

- Lu, H. F. (2021). Hallmark sporting events as a vehicle for promoting the sustainable development of regional tourism: Strategic perspectives from stakeholders. *Sustainability*, 13(6), 3460.

<https://doi.org/10.3390/su13063460>

- Morfoulaki, M., Myrovali, G., Kotoula, K.-M., Karagiorgos, T., & Alexandris, K. (2023). Sport tourism as driving force for destinations' sustainability. *Sustainability*, 15(3), 2445.

<https://doi.org/10.3390/su15032445>

- Mtapuri, O., & Giampiccoli, A. (2019). Tourism, community-based tourism and

<http://dx.doi.org/10.12942/Irlr-2007-2>

- Bhaskara, G. I., Filimonau, V., Wijaya, N. M. S., & Suryasih, I. A. (2021). The future of tourism in light of increasing natural disasters. *Journal of Tourism Futures*, 7(2), 174-178.

<https://doi.org/10.1108/JTF-10-2019-0107>

- Camprubí, R., & Gassiot-Melian, A. (2023). Advances in *Tourism Image and Branding*. *Sustainability*, 15(4), 3688.

<https://doi.org/10.3390/su15043688>

- Correia, A. I., Silva, G., & Rachão, S. (2022). Adventure sports and nature-based tourism: Assessment of canyoning spots in the North Region of Portugal. *International Conference on Tourism Research*, 15(1), 110.

<https://doi.org/10.34190/ictr.15.1.110>

- Custódio, M. J., Azevedo, A., & Perna, F. (2018). Sport events and local communities: A partnership for placemaking. *Journal of Place Management and Development*, 11(1), 6-25.

<https://doi.org/10.1108/JPM-02-2017-0019>

- Doswell, R. (1997). *Tourism: How effective management makes the difference*. *Routledge*.

<https://doi.org/10.4324/9780080519463>

- Gonia, A., & Jeziarska-Thöle, A. (2022). Sustainable Tourism in Cities—Nature Reserves as a ‘New’ City Space for Nature-Based Tourism. *Sustainability*, 14(3), 1581.

<https://doi.org/10.3390/su14031581>

- Hafiar, H., Prastowo, F. A., Priyatna, C. C., & Novianti, E. (2019). Natural tourism through the sensation of tourists with visual impairments. *WESTECH. EAI*

<http://dx.doi.org/10.4108/eai.8-12-2018.2283936>

- Hall, C. M. (2019). Constructing sustainable tourism development: The 2030 agenda and the managerial ecology of sustainable tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 27 (7), 1044-1060.

Physical Culture and Sport. *Studies and Research*, 57(1) 44-57.

<https://doi.org/10.2478/pcssr-2013-0007>

- Seočanac, M. (2022). Transformative experiences in nature-based tourism as a chance for improving sustainability of tourism destinations. *Economics of Sustainable Development*, 6(1), 1-10.

<https://doi.org/10.5937/ESD2201001S>

- Sicart, C. (2016). An essay on redefining tourism: An epistemological approach and town and country planning for tourism (Doctoral dissertation, Perpignan Via Domitia University). *European Journal of Tourism Research*, 14, 123–126.

<https://doi.org/10.54055/ejtr.v14i.251>

- Simoni, V. (2020). Encountering Tourism. *Oxford Research Encyclopedia of Anthropology*.

<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190854584.013.170>

- Soares, J., & Nunes, N. (2020). Levada walks and canyoning as mountain sport products in nature tourism. *European Journal of Tourism, Hospitality, and Recreation*, 10(1), 41-55.

<https://doi.org/10.2478/ejthr-2020-0004>

- Tsekouropoulos, G., Gkouna, O., Theocharis, D., & Gounas, A. (2022). Innovative Sustainable Tourism Development and Entrepreneurship through Sports Events. *Sustainability*, 14(8), 4379.

<https://doi.org/10.3390/su14084379>

- Tuncsiper, C. (2023). Investigation of the Relationship Between the Tourism Revenue and the Economic Growth for Türkiye: A Relative Sensitivity Analysis Approach. *Journal of Economics, Finance and Management Studies*, 1260-1271

<https://doi.org/10.47191/jefms/v6-i3-28>

- Wanyonyi, L., Njoroge, J. M., & Juma, R. (2021). Challenges and Opportunities to Sustainable Sport Tourism Events: Insights from an Urban Host City. *Journal of Tourism Hospitality and Sports*, 55(6), 40-55.

ecotourism: A definitional problematic. *South African Geographical Journal*, 101(1), 22-35.

<https://doi.org/10.1080/03736245.2018.1522598>

- Nasrulloh, A., Sumaryanto, M., Nugroho, S., & Sumarjo, M. (2018). *Strategy of sport industry development as supporting tourism in DIY. In Proceedings of the 2nd Yogyakarta International Seminar on Health, Physical Education, and Sport Science (YISHPESS 2018) and 1st Conference on Interdisciplinary Approach in Sports (CoIS 2018) (pp. 252-258). Atlantis Press.*

<https://doi.org/10.2991/yishpess-cois-18.2018.62>

- Perić, M. (2018). Estimating the perceived socio-economic impacts of hosting large-scale sport tourism events. *Social Sciences*, 7(176), 1–18.

<https://doi.org/10.3390/socsci7100176>

- Perić, M., Đurkin, J., & Vitezić, V. (2018). Active event sport tourism experience: The role of the natural environment, safety, and security in event business models. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 13(5), 758-772.

<http://dx.doi.org/10.2495/SDP-V13-N5-758-772>

- Perna, F., Custódio, M., & Oliveira, V. (2019). Local communities and sport activities expenditures and image: Residents' role in sustainable tourism and recreation. *European Journal of Tourism, Hospitality, and Recreation*, 9(1), 49-59.

<https://doi.org/10.2478/ejthr-2019-0006>

- Prokopenko, O., Rusavska, V., Maliar, N., Tvelina, A., Opanasiuk, N., & Aldankova, H. (2020). Digital toolkit for sports tourism promoting. *International Journal of Advanced Research in Engineering and Technology (IJARET)*, 11(5), 84-96.

[https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=3628048](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3628048)

- Radicchi, E. (2013). Tourism and sport: Strategic synergies to enhance the sustainable development of a local context.

community commitment, and communication. *European Journal of Tourism Research*, 33, 3311.

<https://doi.org/10.54055/ejtr.v33i.2762>

<https://doi.org/10.7176/JTHS/55-06>

- Yayla, Özgür, Koç, B., & Dimanche, F. (2023). Residents' support for tourism development: Investigating quality-of-life,

نحوه ارجاع به مقاله:

مولوی ، مهرناز، و عظیم پور ، امیرحسین. (۱۴۰۳). گردشگری پایدار و دوگانه طبیعت و ورزش؛ تدوین راهبردهای توسعه گردشگری استان کرمانشاه، توسعه پایدار شهری، ۵(۱۷)، ۱-۱۹.



DOI: <https://doi.org/10.22034/usd.2024.2023176.1214>



DOR: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.27170128.1403.5.17.1.5>

URL: [https://usdjournals.daneshpajooan.ac.ir/article\\_720967.html?lang=fa](https://usdjournals.daneshpajooan.ac.ir/article_720967.html?lang=fa)



Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Daneshpajooan Pishro Higher Education Institute. This article is an open access article licensed under the [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)